

Laidiens: **11.08.2015., Nr. 155**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/155.5**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 435

Rīgā 2015. gada 28. jūlijā (prot. Nr. 36 30. §)

Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu

*Izdoti saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma
5. panta trešās daļas 4. punktu, 11. panta pirmo un otro daļu,
12. panta trešo daļu un 16. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā:

1.1. valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Autotransporta direkcija" (turpmāk – Autotransporta direkcija) nodrošina sabiedriskajam transportam no valsts budžeta Satiksmes ministrijas budžeta programmā 31.00.00 "Sabiedriskais transports" iedalīto finanšu līdzekļu administrēšanu un piešķiršanu;

1.2. nosaka un aprēķina pārvadātāja zaudējumus, kompensē pārvadātājam ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un kontrolē šo līdzekļu izmantošanas tiesiskumu un pareizību;

1.3. nosaka un aprēķina pašvaldībām finansējumu no valsts budžeta pārvadātāja zaudējumu kompensēšanai, piešķir pašvaldībām finansējumu no valsts budžeta, lai tās varētu kompensēt pārvadātājam ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus, kā arī kontrolē šo līdzekļu izmantošanas tiesiskumu un pareizību;

1.4. nosaka, aprēķina un kompensē pārvadātājam ar valsts noteikto minimālo kvalitātes prasību ieviešanu saistītos izdevumus un piešķir pašvaldībām finansējumu no valsts budžeta, lai tās varētu kompensēt pārvadātājam ar valsts noteikto minimālo kvalitātes prasību ieviešanu saistītos izdevumus, kā arī kontrolē šo līdzekļu izmantošanas tiesiskumu un pareizību;

1.5. nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu;

1.6. nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto pārvadātājam kompensējamo zaudējumu apmēru.

2. Pārvadātājam kompensē šādus zaudējumus un izdevumus, kas saistīti ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma izpildi:

- 2.1. ja pasūtītājs ir noteicis sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu, – zaudējumus, kas radušies, ja ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma izpildi saistītās nepieciešamās izmaksas pārsniedz gūtos ieņēmumus;
- 2.2. ja pasūtītājs ir vai nav noteicis sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu, – zaudējumus par tādu kategoriju pasažieru pārvadāšanu, kurām pašvaldība noteikusi braukšanas maksas atvieglojumus;
- 2.3. ja pasūtītājs ir vai nav noteicis sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu, – zaudējumus par tādu pasažieru pārvadāšanu, kuriem noteikti braukšanas maksas atvieglojumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus;
- 2.4. izdevumus, kas pārvadātājam radušies, ieviešot pasūtītāja noteiktās vai normatīvajos aktos par sabiedriskā transporta pakalpojumiem noteiktās minimālās kvalitātes prasības pēc tam, kad ir uzsākta sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana, ja minēto prasību ieviešana pārsniedz ar iepriekš noteikto kvalitātes prasību nodrošināšanu saistītos izdevumus.
3. Par zaudējumiem par tādu pasažieru pārvadāšanu, kuriem braukšanas maksas atvieglojumi noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai tos noteikusi pašvaldība, uzskata no pasažiera nesaņemto braukšanas maksu par sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem.
4. Šo noteikumu 2. punktā minētās nepieciešamās kompensējamās izmaksas reģionālās nozīmes autobusu maršrutos nosaka, ņemot vērā šo noteikumu 46., 47., 48. un 49. punktā minēto kārtību.
5. Šo noteikumu 4. punktā minētā kārtība, kādā aprēķināmas ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma izpildi saistītās nepieciešamās kompensējamās izmaksas, netiek piemērota, ja kompensācijas apmēru nosaka saskaņā ar šo noteikumu 56. punktā minēto kārtību.

II. Finansēšana

6. No valsts budžetā Satiksmes ministrijas budžeta programmā 31.00.00 "Sabiedriskais transports" šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem pārvadātājam kompensē:
- 6.1. šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētos zaudējumus, ja tie saistīti ar pārvadājumiem reģionālās nozīmes maršrutos;
- 6.2. šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētos zaudējumus, ja tie saistīti ar pārvadājumiem pilsētas nozīmes maršrutu tīklā Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 7. pantā noteiktajā gadījumā, – radušos zaudējumus par maršruta daļu, kas ir ārpus pilsētas administratīvās teritorijas, ja šī maršruta daļa ir vairāk nekā 30 % no kopējā maršruta garuma;
- 6.3. šo noteikumu 2.3. apakšpunktā minētos zaudējumus par tādu pasažieru pārvadāšanu reģionālās nozīmes maršrutos un pilsētas nozīmes maršrutos, kuriem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus, noteikti braukšanas maksas atvieglojumi;
- 6.4. šo noteikumu 2.4. apakšpunktā minētos izdevumus, kas saistīti ar normatīvajos aktos noteikto kvalitātes prasību ieviešanu reģionālās nozīmes maršrutos.
7. Šo noteikumu 2.1., 2.2. un 2.4. apakšpunktā minētos zaudējumus un izdevumus, kas radušies pilsētas nozīmes maršrutu tīklā, finansē no pasūtītāja budžeta.
8. Šo noteikumu 2.2. apakšpunktā minētos zaudējumus par to kategoriju pasažieru pārvadāšanu, kuriem ir tiesības izmantot sabiedrisko transportu ar braukšanas maksas atvieglojumiem, kurus ir noteicis pasūtītājs, iekļauj kopējos

zaudējumos un finansē no pasūtītāja budžeta. Minētos zaudējumus uzskaita atsevišķi, un, nosakot kompensācijas apmēru, par tiem pasūtītājs un pārvaldītājs norēķinās atsevišķi.

9. Šo noteikumu 2.3. apakšpunktā minētos zaudējumus, kas saistīti ar Ministru kabineta noteikto kategoriju pasažieru pārvaldāšanu, kuriem ir tiesības izmantot sabiedrisko transportu ar braukšanas maksas atvieglojumiem, iekļauj kopējos zaudējumos, nosakot kopējo zaudējumu apmēru saskaņā ar šo noteikumu 2.1. apakšpunktu. Minētos zaudējumus uzskaita atsevišķi.

10. Organizējot eksperimentālos pārvaldājumus, pasūtītājs un pārvaldītājs slēdz sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto līgumu par eksperimentālo pārvaldājumu veikšanu, vienojoties par finansēšanas kārtību un finansēšanas avotu.

11. Līdzekļi šo noteikumu 6. punktā minēto kompensāciju izmaksai paredzēti Satiksmes ministrijas valsts budžeta programmā 31.00.00 "Sabiedriskais transports". Saskaņā ar Sabiedriskā transporta padomes priekšlikumiem Satiksmes ministrija valsts budžeta programmā 31.00.00 "Sabiedriskais transports" piešķirtos līdzekļus sadala starp:

11.1. pārvaldītājiem, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes maršrutos ar autobusiem;

11.2. pārvaldītājiem, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes maršrutos pa dzelzceļu;

11.3. republikas pilsētu pašvaldībām, lai kompensētu pārvaldītājiem radušos zaudējumus pilsētas nozīmes maršrutos.

12. Lai nodrošinātu šo noteikumu 6. punktā minēto kompensāciju aprēķināšanu:

12.1. Autotransporta direkcija saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6. pantu un šo noteikumu 13. punktu katru gadu precizē maršruta tīkla apjomu nākamajam pārskata gadam katram pārvaldītājam, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes maršrutos, un Sabiedriskā transporta padome līdz 1. aprīlim to apstiprina;

12.2. pārvaldītāji, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes maršrutos, pamatojoties uz plānoto maršrutu tīkla apjomu, katru gadu līdz 1. maijam iesniedz Autotransporta direkcijā šo noteikumu 36.1., 36.2. un 36.3. apakšpunktā minēto informāciju un pārskatus;

12.3. republikas pilsētas pašvaldība katru gadu līdz 1. maijam iesniedz Autotransporta direkcijā aprēķinus par nepieciešamo valsts budžeta kompensācijas apmēru nākamajam gadam saskaņā ar šo noteikumu 36.3. un 36.4. apakšpunktā minēto informāciju un pārskatu.

13. Sabiedriskā transporta padome, apstiprinot plānoto maršrutu tīkla apjomu nākamajam gadam reģionālās nozīmes maršrutos (kilometros), paredz, ka maršrutu tīkla apjoms nevar mainīties vairāk par 5 %, izņemot gadījumu, ja izmaiņas maršrutu tīklā ir nepieciešamas sociālo un ekonomisko izmaiņu dēļ (piemēram, būtiskas pasažieru plūsmas izmaiņas).

14. Veicot šo noteikumu 12.2. un 12.3. apakšpunktā minētos aprēķinus, pārvaldītāji un republikas pilsētas pašvaldība ievēro šo noteikumu 7., 8. un 9. punktā un sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas pasūtījuma līgumos minētos nosacījumus.

15. Autotransporta direkcija mēneša laikā pēc šo noteikumu 12. un 36. punktā minēto aprēķinu un informācijas saņemšanas izvērtē to pamatotību un sniedz Sabiedriskā transporta padomei informāciju par republikas pilsētu

pašvaldībām un sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem reģionālās nozīmes maršrutā nepieciešamā finansējuma apmēru nākamajā kalendāra gadā un vidējā termiņā.

16. Sabiedriskā transporta padome, ievērojot Ministru kabineta apstiprināto vidēja termiņa budžeta ietvara projekta un ikgadējā valsts budžeta projekta sagatavošanas grafiku, izskata valsts budžeta pieprasījumu sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanai, izvērtējot tā atbilstību transporta attīstības pamatnostādņēm, Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6. panta ceturtajā daļā noteiktajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas principiem, plānotajam maršrutu tīkla apjomam kārtējam gadam un normatīvajos aktos vai pakalpojumu pasūtījuma līgumos noteiktajām kvalitātes prasībām sabiedriskā transporta pakalpojumam, un sniedz Satiksmes ministrijai priekšlikumus par nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu apmēru nākamajā kalendāra gadā un vidējā termiņā.

17. Ja gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtie valsts budžeta līdzekļi nav pietiekami, lai kompensētu šo noteikumu 6. punktā minētos zaudējumus, un nenodrošina atbilstību šo noteikumu 16. punktā minētajām prasībām, Sabiedriskā transporta padome pārskata:

17.1. plānotā reģionālās nozīmes maršrutu tīkla apjomus nākamajam gadam (kilometrus);

17.2. plānotos tarifus nākamajam gadam (braukšanas maksu);

17.3. sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumos un normatīvajos aktos paredzētās, bet ieviešanas termiņus nerasniegušās kvalitātes prasības sabiedriskā transporta pakalpojumam.

18. Ja pēc šo noteikumu 17. punktā minēto pasākumu veikšanas Satiksmes ministrijas valsts budžeta programmā 31.00.00 "Sabiedriskais transports" nepietiek līdzekļu, lai pilnībā kompensētu zaudējumus un izdevumus, par nepieciešamā reģionālās nozīmes maršrutu tīkla apjomu, finansējuma apmēru un finansējuma avotu lemj Ministru kabinets.

19. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji reģionālās nozīmes pārvadājumos vai republikas pilsētu pašvaldības iesniedz Autotransporta direkcijā šo noteikumu 12. punktā minētos aprēķinus un pamatojumu, ja, izpildot sabiedriskā transporta pakalpojumus kārtējā gadā, sociālo un ekonomisko izmaiņu dēļ ir:

19.1. mainījies sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas apjoms (tas jāgroza par vairāk nekā 5 % no kopējā nobraukuma);

19.2. mainījušās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas sakarā ar degvielas, energoresursu, izejvielu cenu pieaugumu (pieaugušas par vairāk nekā 3 %);

19.3. mainījušies sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas ieņēmumi (samazinājums par vairāk nekā 3 %).

20. Autotransporta direkcija divu nedēļu laikā pēc šo noteikumu 12. un 19. punktā minēto dokumentu saņemšanas izvērtē tos un informē Sabiedriskā transporta padomi. Sabiedriskā transporta padome mēneša laikā sniedz Satiksmes ministrijai priekšlikumus par nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu pārdali vai nepieciešamajiem papildu finanšu līdzekļiem.

21. Ja republikas pilsētas pašvaldība vai Autotransporta direkcija pēc kompensāciju izmaksas par pārskata periodu (ceturksni, kalendāra gadu) ir ietaupījusi no valsts budžeta piešķirto finansējumu, republikas pilsētas pašvaldība vai Autotransporta direkcija minētos līdzekļus novirza zaudējumu segšanai nākamajos pārskata periodos (ceturksnī, kalendāra gadā).

22. Ja republikas pilsētas pašvaldība piešķirto valsts budžeta finansējumu neizlieto, pēc zaudējumu kompensācijas izmaksāšanas par pārskata periodu (kalendāra gadu):

22.1. Satiksmes ministrija precizē un samazina nākamajā kalendāra gadā piešķiramo valsts budžeta līdzekļu summu;

22.2. republikas pilsētas pašvaldība atmaksā valsts budžetā pārmaksātos līdzekļus, ja saskaņā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem līdzekļi no valsts budžeta vairs netiek piešķirti.

III. Zaudējumu un izdevumu noteikšana (aprēķināšana) atsevišķā uzskaitē

23. Ja pārvadātājs ne tikai sniedz pakalpojumus, uz kuriem attiecas sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgums, bet veic arī citu saimniecisko darbību, pārvadātājs nodrošina ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma izpildi saistītās saimnieciskās darbības atsevišķu uzskaiti. To veic tāpat kā tad, ja sabiedriskā transporta pakalpojumus sniegtu atsevišķs, patstāvīgs komersants.

24. Pārvadātājs atsevišķo uzskaiti veic pa pārvadājumu veidiem (reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti, reģionālie vietējās nozīmes maršruti, pilsētas nozīmes maršruti) un pa maršrutiem attiecīgajā pārvadājumu veidā, autobusiem un trolejbusiem uzskaitot nobraukto kilometru skaitu katram transportlīdzeklim, sliežu transportam – vagonu vai sastāva nobraukto kilometru skaitu. Ja pārvadātājs ir noslēdzis vairākus sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumus, pārvadātājs veic minēto atsevišķo uzskaiti par katru līgumu atsevišķi.

25. Pārvadātājs nodrošina kopējo ieņēmumu un kopējo izmaksu aprēķinu par katru sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumu, pārvadājumu veidu.

26. Pārvadātājs nosaka viena kilometra pašizmaksu:

26.1. pilsētas nozīmes maršrutu tīklā – par maršrutu tīklu kopā;

26.2. reģionālās nozīmes maršrutu tīklā, veicot pārvadājumus ar autobusiem, – par pārvadājumu veidu;

26.3. reģionālās nozīmes maršrutu tīklā, veicot pārvadājumus ar vilcieniem, – par pārvadājumu veidu un par katru maršrutu atsevišķi.

27. Viena kilometra pašizmaksu noteiktā pārvadājumu veidā aprēķina, dalot kopējās izmaksas (*euro*) ar kopējo nobraukumu maršrutu tīklā (kilometros) attiecīgajā pārvadājumu veidā. Viena kilometra pašizmaksu noteiktā maršrutā aprēķina, dalot uz maršrutu attiecināmās kopējās izmaksas (*euro*) ar attiecīgajā maršrutā veikto nobraukumu (kilometros).

28. Pārvadātājs grāmatvedību reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajos grāmatvedības organizācijas dokumentos papildus rakstiski norāda:

28.1. degvielas (energoresursu) patēriņa normas, ko pārvadātājs aprēķina, ievērojot šajos noteikumos norādīto degvielas (energoresursu) patēriņa aprēķina metodiku (1. pielikums);

28.2. riepu norakstīšanas kārtību;

28.3. izmaksu sadales metodiku (procentuālo sadalījumu un izmaksu attiecināšanas veidu), ievērojot šādus nosacījumus: